

Oponentský posudek: "Problematika pastorační práce polských kněží v ČR"
bakalářské práce studentky Anny Pincové, ETF UK, 2010

Práce studentky Anny Pincové řeší problém misijního působení polských římskokatolických kněží v Čechách a otázku, zda je dostatečně přizpůsobené kulturním potřebám českých farností a zde je v souladu s tzv. "novou evangelizací" (tedy s interkulturně citlivým působením církve v sekularizovaném světě). V závěru studentka obhajuje působení polských misionářů v českých farnostech; ukazuje, že respektují místní potřeby a kulturně historická specifika české katolické církve a přitom jim neupírá pozitivní působení na českou církev právě skrze jim vlastní zkušenost s polskou, historicky i kulturně jinak založenou církví.

K devadesáti osmi stránkovému pečlivě zpracovanému textu nemám po formální stránce zásadních připomínek. Stručný a výstižný úvod do pastorační strategie II. Vatikánského koncilu a realie české a polské církve jsou zpracovány v teoretický úvod do problematiky pastorační situace v Čechách. Ten dobře poslouží jako podklad pro druhou, praktickou část. V ní nás autorka seznamuje s odpověďmi na dvě sady otázek týkajících se běžné farní pastorače. Odpovídá čtveřice polských a čtveřice českých kněží. Otázky (uvedené v příloze) a odpovědi, jsou podkladem pro závěrečnou vyhodnocující část.

Autorka zvolila aktuální a, domnívám se, dobře zvládnutelné téma. Není to však téma nové, což - ke škodě práce - není z textu ani z dostatečně početného seznamu užití literatury patrné. Téměř dvacet let působení polských kněží v ČR nemůže být bez odezvy veřejnosti i akademických institucí; v práci se však musíme mnohdy spokojit pouze s postřehy autorky, že např. od českých kněží slýchává "komentáře o odlišnosti působení polských kněží u nás..." (s 88). Ke cti práce je třeba poznamenat, že autorka vychází především z dokumentů II.VK a z historických a statistických souvislostí, majících vliv na interkulturní aplikaci evangelia do pastorační praxe v duchu nové evangelizace. Její interkulturní aplikaci do života církve však nedovádí do odpovídajících faktů a závěry proto zůstávají na obecné rovině, místo aby z nich vyplynula konkrétní hypotéza o konkrétním interkulturním postoji či naopak.

V práci není věnováno dostatek prostoru interkulturalitě, která je spolu s praktickou teologií mezioborovým základem práce. Ne za každou odlišností v životě stojí odlišnost kultur, což si snad autorka uvědomuje, když v rozhovorech s respondenty připouští, že odlišnosti v pastorači mohou být způsobeny i osobnostními individualitami respondentů (s 64). Co lze považovat za kulturně relevantní rys v pastorači? Minimální a maximální počet členů modlitebního kroužku (s.46), rychlost v zavádění změn ve farnosti (s.40), převažující činnost či časová vytíženost kněží (s.47,48)? Postrádám zdůvodnění relevance sledovaných kritérií pro posouzení interkulturního přístupu k pastorači, nemluvě o odlišnostech v dogmaticko-teologických základech pastorační práce, které by se hodilo aspoň zmínkou zohlednit (např. pojetí svátostí, modlitby, eschatologie apod. a jejich dopad na praxi).

Za závažný problém považuji samotnou volbu metody kvalitativního výzkumu, resp. ne zcela jasný způsob jejího využití. Jakkoliv autorka dobře tvrdí, že závěry z rozhovorů se čtyřmi resp. osmi kněžími je třeba brát jen jako orientační, fakticky s výsledky pracuje jako by šlo o kvantitativní výzkum ("Všichni", "Většina z nich měla" s.53) a se zmíněnou výhradou je místy zobecňuje místo toho, aby např. pouze doložila, že existují případy odporující všeobecnému povědomí o importu polské kultury do českých farností. Kvalitativní výzkum ji neopravňuje k závěru na s. 88, že "(p)olští kněží se snaží o přizpůsobení českým podmínkám ...". Naopak, opravňuje ji nejvýše k *domněnce*, "že ... jejich působení v naší

zemi probíhá v duchu programu nová evangelizace" (s.88), či k závěru, že se "tito dotazovani" snaží o inkulturaci (s.89).

Metodické nejasnosti jsou umocněny zahrnutím čtyři českých kněží do výzkumu s tím, že mají již konkrétní "zkušenost" s polskými kolegy. Jejich dotazník je z velké části shodný s dotazníkem pro polské kněze, v některých bodech se ale dotazníky liší a nevíme proč. Navzdory odlišné pozici polských kněží vůči jejich českým kolegům jsou odpovědi obou čtveřic vyhodnocovány souběžně, byť, pro jejich zkušenost s praxí polských kněží, je nelze považovat ani za reprezentativní vzorek práce českých kněží.

Práce je zajímavou sondou do pastoračních praxe osmi českých a polských kněží, z nichž však autorka pro otázku interkulturality mnoho netěžit nemůže. Práci však lze pochválit za vystižení některých specifik, která se zdají být typickými pro pastorační praxi polských kněží v ČR.

Práci **hodnotím stupněm "dobře"** a pro obhajobu studentce navrhuji

- objasnit zvolenou metodu výzkumu s ohledem na aktuální počet polských kněží v ČR v době psaní práce (údaje doplnit)

- porovnat metodu a závěry práce s výzkumem na TF JU nebo s jinou odbornou prací na podobné téma¹

O. Fischer, 3.8.2010

---

¹ Např. Opatrný M. *Polští kněží v české pastoraci : Pokus o první náhled na problematiku inkulturace kněží z Polska v Česku*, In: Teologické studie 1/2005, roč. VI, ISSN 1213-5917, s. 37 – 51.), nebo *Naši polští faráři...: ...a otázka inkulturace evangelia v Česku, kterou nám kladou*, in: Perspektivy 8/2006 (příloha KT, ISSN 0860-5557), s. 1.